

כל מדות שבמקדש היו נגדשות, חוץ משל כהן גדול שכשהיה מחוק היה שיעורו כעשרון גדוש. מדת הלח בירוציהן קדש כלומר מה שנופל מן הכלי לאחר שנתמלא הכלי, ובירוצי מדת היבש חול. רבי עקיבא אומר, מדת הלח קדש, לפיכך בירוציהן קדש. מדת היבש חול, לפיכך בירוציהן חול. רבי יוסי אומר, לא זהו טעם של דבר שהרי גם מדת יבש קדש, אלא שבלח הבירצים תחילה יו בכי ונתקדשו ואחר כך נשפכו לחוץ, ובירוצי היבש אינו נעקר מתוכו של כלי.

מבררת כמי נשנתה משנתנו שכל המידות היו נגדשות, אם כרבי מאיר הרי היה רק כלי אחד שכשהוא מחוק מכיל בשיעור עם הגודש? ואם כחכמים, היה רק כלי אחד שהיה מחוק? אמר רב חסדא, משנתנו כרבי מאיר, והכוונה 'כל מדות' כל מדידות שבמקדש שהיו מודדין באותו עשרון היו נגדשות.

מבארת הגמרא טעם המחלוקת לגבי בירוצים. שתנא קמא סובר מדת הלח נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ ואף שפת הכלי, ולכן השפה מקדשת את הבירוצין. ובמדת יבש נמשחה מבפנים ולא נמשחה מבחוץ, לפיכך בירוציהן חול. ורבי עקיבא סבר, מדת הלח נמשחה בין מבפנים בין מבחוץ, מדת יבש לא נמשחה כלל, ומתקדש באמירה בפה. ורבי יוסי סבר, ששניהם נמשכו רק מבפנים ולא מבחוץ, ובלח שהיה בכלי ונעקר לכך הבירוצים הוקדשו, והיבש שאינו נעקר לא נתקדש. שואלת הגמרא, ומה אכפת לי אם הלח נעקר מתוך הכלי, הרי האדם מתכוון להקדיש רק מה שבתוך הכלי? אמר רב דימי בר שישנא משמו של רב, זאת אומרת כלי שרת מקדשין שלא מדעת. רבינא אומר, ניתן לוומר שכלי שרת אין מקדשין אלא מדעת. וגזרה שמא יאמרו 'מוציאין מכלי

לחם שלא סדרו בשבת כמצוותו הקשה רבי זירא ממה ששנינו, סידר את הלחם ואת הבזיכין לאחר השבת שלא כמצותו, והקטיר את הבזיכין בשבת, שדין הלחם לעמוד על השלחן שבעה ימים ולא עמדה אלא ששה. כיצד יעשה שיהיו הלחם והבזיכין כשירים? יניחנו את הלחם הישן עד לשבת הבאה ולא יקטיר הבזיכין עד לשבת שניה הבאה, שאפילו הוא על שלחן ימים רבים אין בכך כלום. וקשה מדוע לא חוששים שיאמרו כשם שאלו אין נפסלין אף על פי ששהו שם יותר מדינם, כך מפקידין בכלי שרת כל זמן שרוצה, ואין נפסל בלינה? עונה הגמרא, האם מקדים מלחם הפנים למידות שהם בחוץ? בלחם הפנים אין הכל יודעים שקרתה תקלה ולא ילמדו משם. אבל לגבי מדידות הנעשות בחוץ, יטעו ולכן גזרו.

מביאה הגמרא ששנינו במשנה בשקלים, מותר נסכים ל'קייץ המזבח' שמוקרבות בזמן שאין שם קרבנות, כדי שלא יהא המזבח בטל¹⁰⁹¹. ואמר רבי חייא בר יוסף, הכונה במותר נסכים לבירוצי מדות. רבי יוחנן אמר, הכוונה כפי ששנינו במשנה בשקלים, ספק שקבל עליו לספק סלתות למקדש כל השנה לתת ארבעה סאין בסלע, אם הוקרו ועמדו שלשה סאין בסלע, יספק מארבע¹⁰⁹². משלש ועמדו על ארבע סאין בסלע, מספק מארבע סאין, שיד הקדש על העליונה. ואותה סאה שנותן להקדש יותר ממה שקיבל עליו, זה 'מותר נסכים', שהולכות לקייץ המזבח.

ומביאה הגמרא ששנינו כדברי רבי חייא בר יוסף, בירוצי מידות הללו מה היו עושין בהן? אם יש זבח אחר יקריבו עמו, ואם לנו יפסלו בלינה, ואם לאו מקיצין בהן את המזבח. וקייץ זה עולות שהבשר מוקטר לַשם, ועורות לכהנים. ומצינו גם ברייתא כרבי יוחנן, ששנינו, המקבל עליו לספק סלתות מארבע ועמדו על שלש, מספק מארבע. משלש ועמדו מארבע מספק מארבע, שיד הקדש על העליונה, וזהו ששנינו 'מותר נסכים לקייץ המזבח'.

1091 אע"ג דנתקדשו לוקחין מהן כבשים לעולות קייץ כדפרי' (לעי' פת). דלב ב"ד מתנה עליהם. תוס'.
1092 עמוד ב'.

כל קרבנות הציבור והיחיד טעונים נסכים, חוץ מן הבכור והמעשר והפסח והחטאת והאשם. יוצא דופן חטאתו ואשמו של מצורע שטעונים נסכים.

גמרא

בא בנדר ונדבה טעון נסכים, שאינו יכול כל העולה לאישים יהא טעון נסכים, בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים

אפילו מנחה הבאה בפני עצמה בלא זבח? תלמוד לומר 'עולה' שרק מנחה הבאה עם זבח טעונה נסכים. שלמים מניין? תלמוד לומר "זבח". תודה מניין? תלמוד לומר "או זבח". יכול שאני מרבה אף בכור ומעשר ופסח וחטאת ואשם? תלמוד לומר "לפלא נדר או בנדבה", בא בנדר ונדבה טעון נסכים, שאינו בא בנדר ונדבה אין טעון נסכים ואלו אין באין בנדבה אלא חובה. ומנין ש חובות הבאות מחמת הרגל כעולות ראייה ושלמי חגיגה חייבים בנסכים? תלמוד לומר "או במועדיכם", כל הבא במועדיכם טעון נסכים.

יכול נרבה אף את שעירי חטאת של מוספי רגלים לנסכים, הואיל ובאין חובה ברגל? לכך נאמר: "וכי תעשה בן בקר" בן בקר בכלל היה ולמה יצא? להקיש אליו: מה בן בקר מיוחד בא בנדר ונדבה, אף כל בא בנדר ונדבה טעון נסכים. ולהוציא את שעירי חטאת, שלא מצינו חטאת שיהא בא בנדר ונדבה.

ועוד נאמר בפרשת נסכים: "לעשות ריח ניחוח לה' מן הבקר או מן הצאן", מה למדים מכאן הרי כולם נכללים ב"זבח"? לפי שנאמר "עולה" שומע אני אפילו עולת העוף יביא עמה נסכים, תלמוד לומר "מן הבקר או מן הצאן" דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אומר, אינו צריך! הרי הוא אומר "זבח", ועוף במליקה ולא בזביחה. ומהכתוב: "מן הבקר או מן הצאן"? לפי שנאמר: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן", יכול האומר 'הרי עלי עולה' יביא מהבקר ומהצאן, תלמוד לומר "מן הבקר או מן הצאן" רצה אחד מביא רצה שנים מביא.

שואלת הגמרא, ולרבי יונתן הסובר שכל זמן שלא כתוב "יחדו" משמע אחד אחד, מדוע נצרך הכתוב לחלק הרי לא כתוב יחדיו? עונה הגמרא, שהייתי אומר שכיון והכתוב כפל וכתב שוב "מן הבקר ומן הצאן", כאילו שכתוב 'יחדו'.

לרבי יאשיה יש פסוק אחק אלמד לחלק
 כתוב "יחדו" כאילו כתוב 'יחדו', יוצא

שצריך ללמוד מהכתוב "מן הבקר או מן הצאן" לחלק, אם כן מניין לומד למעט את עולת עוף מנסכים? עונה הגמרא, שנאמר: "אם עולה קרבנו מן הבקר וכו' ואם מן הצאן קרבנו" שמכאן משמע לחלק. ורבי יונתן צריך ללמוד מהכתוב "מן הבקר או מן הצאן" לחלק, כיון שהייתי אומר שרק אם פירש בשעת הנדר 'צאן' או 'בקר' יכול להביא רק אחד, אבל בסתם יביא משניהם? לכן נאמר "מן הבקר או מן הצאן" לחלק.

